

Nr 863

Av herr Fridolfsson i Stockholm m. fl., om anslag till sanering av fastigheter inom Staden mellan broarna.

(Lika lydande med motion nr 747 i Första kammaren)

Åren 1960—1964 arbetade en saneringskommitté, vars ordförande var dåvarande riksantikvarien Gösta Selling, med de problem som berörde en kommande sanering av Staden mellan broarna — Gamla Stan. Kommittén framlade i ett par delrapporter vissa riktlinjer på saneringsfrågan, vilka i princip fastställdes av Stockholms stadsfullmäktige. Enligt dessa skall man framför allt söka bevara så mycket som möjligt av det gamla bostadsbeståndet, hindra en fortsatt kontorisering, samt under alla förhållanden bevara det gamla, medeltida gatunätet. Kommittén menade att från många synpunkter denna stadsdel är unik icke bara i vårt land utan i större delen av Europa tack vare ett genom många århundraden bevarat gatunät samt en stadsdel som blott punktvis har bebyggts av fastigheter från de senaste 150 åren. Det påvisades också i utredningen att vissa kvarter framför allt kring Österlånggatan och Lilla Nygatan var i behov av kraftiga grundförstärkningar, eftersom grunden på sina håll utgjordes av tidigare sjöbotten eller sandlager. De senaste 15 årens allt tyngre trafik har säkerligen också bidragit till vissa förskjutningar inom fastigheterna med därigenom uppkommande sprickbildning till följd. Starka antikvariska synpunkter gjorde sig också gällande i utlåtandena. Man menade att i vissa fastigheter kunde man vara beredd att finna dekorerade tak och bjälklager som kanske övermålat, förtäckta fönsternischer av högt konstnärligt värde, som borde framtagas och bevaras, rum som delats, exempelvis under 1930-talets trångboddhet, och som borde återställas i ursprungligt skick. Jämte de antikvariska synpunkterna framfördes krav på standardförbättringar av fastigheterna så att dessa uppfyllde normala standardkrav i vår tid. Vissa gårdshus borde försvinna för att bereda de omkringliggande fastigheterna mer ljus och luft etc.

Sedan kommittén avslutat sitt arbete har fastighetsägarna på sina håll börjat beräkna kostnaderna för sina respektive fastigheter. Staden har på försök renoverat några av de mest nedslitna fastigheterna i kvarteret Pygmalion, varvid det visade sig att de av saneringskommittén omkring år 1963 gjorda kostnadsberäkningarna i hög grad varit beräknade i underkant.

Särskilt var det tre typer av kostnader som kom att rent allmänt belasta vissa fastigheter:

a) *Grundförstärkningskostnaderna*. Dessa berör troligen ett betydligt större antal hus än man från början räknat med. På sina håll torde dessa jämte därtill hörande bjälklagsutbyten betinga ända upp till 50 % av hela den totala ombyggnadskostnaden.

b) *Antikvariska restaureringskostnader*. Detta berör inte så många hus. I ett exempel — Blasius Dundees hus i kvarteret Cepheus jämte intilliggande två fastigheter vid Kindstugatan — har dessa kostnader varit av en sådan storleksordning att hyran för en 6-rumslägenhet där torde betinga en årskostnad av 26 000 kr.

c) *Trångheten vid själva saneringen*. Gatunätet omöjliggör ett rationellt utnyttjande av kostnadsbesparande byggnadsanordningar. Självfallet skall hyresgästerna i en fastighet betala de höjda hyreskostnader som förorsakas av normala saneringsåtgärder. Men i denna stadsdel finns alltså kostnader som avsevärt fördyrar saneringen i förhållande till fastigheter belägna inom andra stadsdelar.

Ett skäligt bidrag — tidigare har sådant utgått med 5/14 — bör kunna beviljas såväl kommunala fastighetsägare som enskilda till de fördyrande kostnader som ovan angivits. Prövning bör ske i fråga om grundförstärkningsbidrag av kungl. byggnadsstyrelsen, i fråga om antikvariska kostnader av stadsantikvarierna i Stockholm. Därjämte borde dispens från regler rörande sanitet, ljus och komfort vid sökande av sedvanligt bidrag från länsbostadsnämnden beviljas i högre grad än hittills för fastigheter inom Staden mellan broarna. Anslaget till grundförstärkningskostnader samt anslaget till antikvariska kostnader borde utgå med viss procentuell del på beräknade skäliga kostnader och vara förslagsanslag. Anslagets procentuella storlek borde fastställas genom förhandlingar mellan Stockholms stad och staten, men borde efter ansökan principiellt kunna utgå även till annan fastighetsägare än kommunen.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen anslår skäligt belopp till grundförstärkningskostnader och antikvariska restaureringskostnader för sanering av fastigheter inom Staden mellan broarna i Stockholms stad att utgå efter prövning av kungl. byggnadsstyrelsen — i fråga om antikvariska kostnader efter inhämtande av stadsantikvariernas i Stockholm yttrande.

Stockholm den 28 januari 1970

Filip W. Fridolfsson (m) Folke Björkman (m) Astrid Kristensson (m)
i Stockholm
